

ODYSEUS

BLIŽŠIE KU KOMUNITE

KONTAKTNÉ CENTRUM K2 – KONTAKT S KOMUNITOU

Jedno z najznámejších sídlisk v Bratislave - Pentagon na Stavbárskej ulici sa preslávilo najmä pre svoju otvorenú drogovú scénu a neporiadok. Občianske združenie Odyseus vykonáva terénnu sociálnu prácu na tomto sídlisku už od roku 2001. Vždy raz do týždňa tím OZ Odyseus poskytoval výmenu injekčných striekačiek a odbornú pomoc pre ľudí, ktorí injekčne užívajú drogy. No problémy medzi užívateľmi/kami, väčšinovým obyvateľstvom Pentagonu a políciou eskalovali. Bolo potrebné vytvoriť dialóg medzi spomínanými stranami a hľadať riešenia problémov v Pentagone, ktoré sa týkali všetkých. OZ Odyseus si tiež uvedomovalo, že chodiť raz do týždňa na Pentagon nestačí na komplexné riešenie problému. Preto sa vďaka centru dostáva bližšie ku komunite a podieľa sa na zlepšovaní životných podmienok a bezpečnosti pre všetkých na Pentagone.

Harm reduction služby na Slovensku čelia existenčnému ohrozeniu. V súčasnosti pôsobia na Slovensku iba tri organizácie tohto typu, pričom stredné a východné Slovensko je bez pokrytia. Chýba tu systematické financovanie takýchto programov. O to väčší úspech predstavuje otvorenie centra K2 – kontakt s komunitou. V rámci centra OZ Odyseus pôsobí na jedinej otvorenej drogovej scéne 4-krát do týždňa, zlikviduje 3 - krát viac použitých striekačiek a poskytuje 4-násobne viac odborných konzultácií v porovnaní s obdobím, kedy centrum neexistovalo.

Čo je inovatívne na tomto projekte je jeho zapájanie a spolupráca so širšou komunitou. OZ Odyseus spolupracuje nielen s ľuďmi, ktorí užívajú drogy, ale aj s obyvateľmi/kami a mestskou časťou. Kľúčové je aj aktívne a hlavne zmysluplné zapájanie samotných užívateľov/ky drog do riešenia problémov na Pentagone. Užívatelia/ky drog pravidelne upratujú areál Pentagonu a tiež fungujú ako komunitní dobrovoľníci a dobrovoľníčky, ktorí distribuujú sterilné injekčné striekačky a iný zdravotnícky materiál v časoch, kedy je centrum zatvorené a sú vzdelávaní tímom Odyseus tak, aby dokázali poskytovať aj základné poradenstvo. OZ Odyseus podporuje inklúziu vylúčenej komunity aj tým, že zamestnáva priamo ľudí z komunity – v súčasnosti v Odyseu pracujú 2 ľudia z komunity.

CIELE

Podieľať sa na ochrane verejného zdravia a zlepšovaní kvality života na Pentagone.

ČIASTKOVÉ CIELE

- Budovanie spolupráce medzi všetkými zainteresovanými stranami
- Prispievať k sociálnej integrácii ľudí, užívajúcich drogy do spoločnosti
- Aktívne zapájať cieľovú skupinu do riešenia problémov

KLÚČOVÉ BODY

1. Inovácia projektovej myšlienky – Nový rozmer

- **Rozšírenie služieb nielen pre ľudí užívajúcich drogy, ale aj širšiu komunitu – spolupráca s obyvateľmi a obyvateľkami Pentagonu a mestskou časťou.**
- Prešli sme od sociálnej práce v teréne k sociálnej práci v centre – väčšia možnosť individuálneho prístupu, rozvoj sociálneho a psychologického poradenstva.
- Rozvíjanie myšlienky komunitného organizovania v centre – komunitná mobilizácia.
- Ako jediní riešime sociálne a psychologické aspekty problému na Pentagone.
- Pracujeme so stigmatizovanou skupinou ľudí, ktorým sa síce venuje mediálna pozornosť, ale minimálny politický záujem.

2. Inovácia v prístupe k cieľovým skupinám – Zapojenie

- **Zmysluplné zapájanie komunity do zlepšovania životných podmienok na Pentagone.**
- Búranie predsudkov, predstavovanie stigmatizovanej skupiny v pozitívnom svetle práve podporou ich aktívnej participácie.
- Zapájanie aj ostatných zúčastnených strán – snaha vytvoriť vzájomný dialóg.

3. Inovácia v spôsobe realizácie – Účinnosť

- **Spolupráca s obyvateľmi/kami, mestskou časťou a samotnými užívateľmi/kami drog.**
- Pôsobenie v prirodzenom prostredí cieľovej skupiny – možnosť nakontaktovať viac ľudí.
- OZ Odysseus ako jediný odstraňuje infekčný odpad v danej lokalite.
- Rozširovanie tímu o odborníkov/čky z iných profesií.
- Vzdelávanie pracovného tímu vzhľadom na špecifické potreby klienta/ky.
- Vzdelávanie samotnej komunity ľudí užívajúcich drogy.

4. Inovácia vo vnímaní verejnosti – Inovácia ako príklad či vzor

- V rámci plnenia požiadaviek obyvateľstva na zlepšenie životných podmienok OZ Odysseus spolupracuje so Zelenou hliadkou, ktorá nám dodala smetné koše.
- Informovanie o aktivitách centra pomocou rôznych kanálov – miestne skupiny na Facebooku, stránka OZ Odysseus, plagáty, osobné pozývanie obyvateľov Pentagonu na diskusiu, door knocking a pod.

FINANCOVANIE

Centrum K2 - kontakt s komunitou realizujeme na bratislavskom sídlisku na Stavbárskej ulici v rámci projektu Rozvoj opatrení so zameraním na drogové a iné závislosti. Tento projekt je financovaný z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu ľudské zdroje. Tiež je projekt podporovaný z asignácie 2% z daní, vďaka nadáciám a individuálnym darcom a darkyniam.

Spolupráca s obyvateľmi Pentagonu a mestskou časťou

OZ Odyseus aktívne spolupracuje s obyvateľmi Pentagonu a mestskou časťou. S obyvateľmi Pentagonu Odyseus aktívne zbiera podnety na zlepšenie situácie na Pentagone, osobne ich pozýval na diskusiu a tiež je tu možnosť poskytnutia centra na stretnutia susedov raz do týždňa pre obyvateľov Pentagonu. S mestskou časťou OZ Odyseus pracuje na riešení problémov a podieľania sa na realizácii projektov iniciovaných mestskou časťou ako je napríklad spustenie komunitných hliadok. Jednou z vízií je aj zapojenie mestskej časti do dlhodobého riešenia problémov ako sú napríklad pohodené striekačky. Aktuálne OZ Odyseus rokuje s mestskou časťou o zavedení smetných košov na použité injekčné striekačky.

Zorganizovanie facilitovaných diskusií s obyvateľmi Pentagonu

Počas roka 2017 sa OZ Odyseus podarilo zorganizovať 2 facilitované diskusie pre obyvateľov Pentagonu, kde sa zbierali podnety na zlepšenie životnej situácie na Pentagone. Na organizácii druhej diskusie OZ Odyseus spolupracovalo priamo aj so starostom mestskej časti a Policajným zborom.

Riešenie problémov vychádzajúcich z diskusie s obyvateľmi

Zozbierané podnety od obyvateľov Pentagonu OZ Odyseus aj systematicky rieši. Jedným z podnetov bola aj úplná absencia smetných košov v areáli. OZ Odyseus v spolupráci so Zelenou hliadkou nainštaloval smetné koše, o ktoré sa v súčasnosti už starajú užívatelia/ky drog. Tiež do budúcnosti Odyseus rokuje s mestskou časťou o zavedení smetných košov na použité injekčné striekačky a spustenie komunitných hliadok, ktoré majú prispieť k zvýšeniu bezpečnosti na Pentagone.

Zapájanie ľudí užívajúcich drogy ako komunitných dobrovoľníkov a dobrovoľníčky

Aktuálne spolupracujeme s 3 dobrovoľníkmi/čkami z komunity, ktorých pravidelne vzdelávame a poskytujeme im zdravotnícky materiál a injekčné striekačky na distribúciu ľuďom, ktorí z nejakého dôvodu služby centra nemôžu využívať a v čase keď nie je centrum otvorené. Zároveň spolu s materiálom sú komunitní dobrovoľníci/čky schopní poskytovať aj poradenstvo a informácie ostatným užívateľom/kám drog. V budúcnosti OZ Odyseus plánuje zapojiť užívateľov/ky drog do komunitných hliadok, ktoré budú prispievať k zvýšeniu bezpečnosti na Pentagone. V súčasnosti už združenie pracuje na príprave metodiky v spolupráci s mestskou časťou a plánuje pilotný projekt.

Zintenzívnenie upratovania na Pentagone samotnými užívateľmi drog

Vďaka centru má OZ Odyseus možnosť aktívnejšie zapájať užívateľov/ky drog do upratovania areálu sídliska. Pred otvorením centra sa upratovania organizovali priemerne raz za 2 mesiace, momentálne upratovania prebiehajú na týždennej báze. Klienti/ky sú za upratovanie odmeňovaní poukážkami na nákup potravín.

Výmena použitých injekčných striekačiek, distribúcia zdravotníckeho materiálu, poskytovanie sociálneho a psychologického poradenstva

Zdravotnícky materiál a sterilné injekčné striekačky sú častokrát prvým dôvodom, prečo nás klienti/ky vyhľadávajú. Sterilné injekčné striekačky a zdravotnícky materiál sú dôležité z hľadiska ochrany zdravia nielen užívateľov/ky drog, ale aj celej spoločnosti. Práve vďaka materiálu pracovníčky v centre môžu budovať vzťah s cieľovou skupinou a poskytovať im odborné poradenstvo. Centrum ponúka aj možnosť sprevádzaní do zdravotníckych zariadení a pomoc pri vybavovaní dokladov, je tu možnosť aj napísať si životopis, vyriešiť exekúcie a dlhy, či využiť pomoc s nájdením ubytovania. Vďaka centru majú klienti a klientky väčší priestor na riešenie svojich problémov, ktoré im bránia k sociálnej inklúzii. V centre mesačne zlikvidujeme 11 468 použitých injekčných striekačiek a poskytneme 72 odborných konzultácií v rámci sociálneho alebo individuálneho psychologického poradenstva.